

Izhaja trikrat na teden - šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h. ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdaje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 6. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Popisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnštvo.

Ogledi in poslanice
se računijo po pet- in šest-krati, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. pet- in šest-krati.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Tri zgubljena leta.

Pod kavdinskim jarmom.

Po treh letih abstinence so šli slovenski poslanci zopet v deželni zbor. — Vsakdo je pač že želel, da bi bilo konec one nepolne politike, toda nikdo ne more odobravati, da se je to storilo na tako sramotni način. Slovenski poslanci so izstopili z izjavo, nadaljevali abstinenco zopet z bobnečo izjavo, kujali so se tri cela leta, — a konečno so vstopili tiho in mirno, kakor da se ni nikdar nič pripetilo. Ne le to, da od vseh slovenskih zahtev se ni izpolnila niti ena, še mnogo slabše se nam godi, in sicer v onem oziru, ki je za nas najbolj občutljiv: gleda na enakopravnost našega jezika v deželni hiši. Na Kranjskem n. pr. je komaj 5% Nemcev, a deželni glavar vodi seje v obeh jezikih, enako se prireja tesnopisni zapisnik; v deželnem zboru goriškem se pa smatra deželni glavar edino le italijanskega poslanca ter docela prezira slovenski jezik, ne zmenivši se za to, ali slovenski poslanci sploh kaj razumejo ali ne, dočim se mora Italijanom pojasniti vse, kar so govorili Slovenci. Dr. Pajer je žaljivo prezrl še one drobtinice, katere je privoljeval grof Fr. Coronini, in se je deželnega zbora so za slovensko dvetretjinsko večino naravnost v neobčutljiv škandal. — Dr. Gregorčič je vrgel volilec malce „peska v oči“ z interpelacijo, na katero je dobil moralno zausnico, katero je potem potrpežljivo shranil.

Pa tudi v gmotnih ozirih dobivamo le zausnico na zausnico. Nobene „pridobitve“ nam Lah ne privošči, da se niti dr. Gregorčič ne more ponašati z njimi, kakor bi se rad.

Med drugim je bilo dovoljenih 10.000 gld. za podpore vinogradnikom. Poročevalec dr. Verzeznassi je pa hitel povedati, da to ni morda kaka pridobitev, marveč da ta denar leži po krivdi Slovencev že tri leta pripravljen, dočim hrepeni po njem naš vinogradnik. — Mi smo tudi povedali, da ta podpora je bila imenovana že v pogajanjih l. 1898., ko je dr. Tuma predlagal, naj bi opustili abstinenco vsled spremenjenega položaja pod Goëssom in Missijo.

Načrt zakona o najemninskem krajevarju (soldo pigioni) je bil izročen odseku v pretres in poročilo. Italijani se nam smejejo v pest tudi tu. Vlada se je namreč zavzela za nje, da dobé te nove davščine tudi brez deželnega zbora, o čemur je obširneje pisala sama „Gorica“. Ako so tudi Italijani glasovali za odsek, vedo sami najbolje, da to ni nikaka koncesija: ako dobé „soldo pigioni“ v deželnem zboru, bo prav, ako ga ne dobé — tudi, oni bodo ta davek vsejedno pobirali, mi Slovenci bomo pa plačevali in tarnali...

Najhujšo pljusko so nam priložili Italijani z — vipavsko železnico. V seji 12. febr. 1892. je bil poročevalec dr. Pajer o nakupu za 100.000 gld. delnic vipavske in za 50.000 gld. furlanske železnice; naglašal je važnost obeh železnic in predlagal, naj se dovoli denar na razpolago deželnemu odboru. — Na podlagi istega sklepa

in na predlog istega dr. Pajerja je deželni odbor najel posojilo 50.000 gld. za furlansko železnico, ki že davno teče. — Vse drugače pa se je zasukala vsa reč, ko je bilo treba izplačati 100.000 gld. za vipavsko železnico. Deželni odbor pod grofom F. C. je sicer naprosil dva denarna zavoda, naj bi posodila tistih 100.000 gld. deželi, ali odklonila sta, ker — no, ker sta bila ostrašena po čisto novem stališču, na katero se je postavil — dr. Pajer, t. j. da mora posojilo odobriti še enkrat deželni zbor. Za furlansko železnico tega ni bilo treba!

Dr. Pajer je hotel porabiti vipavsko železnico za nove nagrade Italijanom, v glavnem izsiliti ob tej priliki še 10.000 gld. za tisti nepotrebni parni tramvaj od Gorice do Ogleja, da se bojo goriški lahončki lože vozili na šigre v Furlanijo, potem ko so si med tednom napolnili žepe s slovenskimi novci.

In v soboto se je vzklonil a grdi atentat na našo narodno čast in na naše žepe! Deželni zbor je odobril laonsko spletkarijo, da treba 100.000 gld. za vipavsko železnico še enkrat dovoliti, a ob enem je dovolil tudi 50.000 za parni tramvaj.

Toda reč je še vse hujša! O vama vaju še ni nič pravega glasu; ne ve se, kdo ga bo gradil in ali bo država sploh kaj prispevala; mogoče je, da se prične graditi šele za 10 let — toda Italijani prejmejo po sobotnem sklepu onih 50.000 gld. istočasno, ko bo izplačanih 100.000 gld. za vipavsko železnico; in 50.000 gld. naložijo oni na obresti, ki se bodo prištevale glavnici, dočim bo dežela od njih obrniti plačevala. Zdaj naj vsakdo računa, koliko so dobili Italijani, ako se tramvaj le 8 let še ne bo gradil.

Tako sramotno so naši poslanci dobili že l. 1892. dovoljenih 100.000 gld. za vipavsko železnico. — Dr. Tuma, Muha, in Gabršček so glasovali proti, kajti stali so na stališču, da to vpišanje ne spada več v deželni zbor.

Kako nečuvno prezira deželni glavar Slovence, smo govorili že dovolj. Poglejmo si pa njegovo postrežljivost — namestnika dr. Gregorčiča. Dr. Pajer je odstopil predsedstvo Gregorčiča, da je odgovarjal dr. Tumi. Gregorčič je sicer nastopil s par slovenskimi besedami, a potem je vodil razpravo v obeh jezikih, in sicer najprej je govoril italijanski in potem okrajšano slovenski. Ni mu padlo na um, da bi bil poprašal Slovence, če se razumeli Pajerja. Venutija in Verzeznassi, da si ve prav dobro, da ve čina ni razumela vsega, kar se je videlo kako so nekateri Slovenci popraševali kaj je dr. Venuti predlagal. — Dr. Pajer nas prezira do skrajnosti, dr. Gregorčič pa se kar topi v pravičnosti in postrežljivosti do Italijanov, katerim služi veliko bolj nego skrbi za ugled slovenskega jezika in za to, da Slovenci vsaj vse razumejo, kar se govori in predlaga na italijanski strani. — Če to ni škandal, kaj pa? Tako grdo, tako nečuvno smo Slovenci ponižani v deželnem zboru, kajti dr. Gregorčič je speljal slovenske poslance iz strahu pred novimi volitvami

in mandati pod — kavdinski jarm!

In pod tem zlovestnim jarmom se obnašajo naši poslanci o priliki 400-letnice tako izborni, da že danes lahko prerokujemo to-le: Predno mine leto, se bo svetil dr. Pajerju bliščeč avstrijski red poleg „corone della stella d'Italia“ na njegovih zaslužnih prsih. Morda doleti kak majhen žarek visoke milosti tudi dr. Gregorčiča za izredne usluge — mi Slovenci pa bomo obupno škripali z zobmi pod — kavdinskim jarmom!

V obrambo.

Zadnja številka tukajšnjega časopisa „Gorica“ je prinesla vest, ki se tiče „Goriške ljudske posojilnice“ oziroma člana sedanjega nadzornikstva g. A. Gabrščka in kot bivšega denarničarja iste. Sklicuje se pri tem na mojo osebo kot prič. Ne bi odgovarjal tej vesti, ako bi ne bil nanjo opozorjen in ako bi ne slo tu za čast člana nadzornikstva „Goriške ljudske posojilnice“, kateri sem ravnatelj.

Obžalujem pred vsem, da list, ki se imenuje glasilo dr. A. Gregorčiča in večinoma deželnozbornih poslancev, prinaša vest o prvem našem denarnem zavodu, ki bi utegnila škodovati ugledu istega. Obsojati je, da je vest pisana dvorezno in z očitnim namenom, škoditi članu nadzornikstva g. A. Gabrščku na glasu in da je v nepoučenih krogih dvojbe o njegovi pštenosti kot bivši blagajnik posojilnice. Vest je tako skrajno perfidno podnesena, da je komaj verjetno, da se dobi slovenski list, ki kaj takega prinaša. Gotovo se izvestni gg. izgovoré, da je vest popolnoma nedolžna. To pa ni, ker je, žalibog, mogla priti v predale lista „Gorica“ edino le po onih gospodih, ki so bili svoj čas poleg g. A. Gabrščka pri vodstvu posojilnice in imeli pristop do posojilničnih knjig in ki so se udeleževali sej ravnateljstva in načelnikstva, ali so o stvari zaupnim potom zvedeli. Ta okoliščina nam kaže, kako globoko so že padli pri strankarskem boju, in da se celo naša inteligenca spozablja in pada tako nizko, da insinuirá enake vesti. Čutim se poklicanega, odgovarjati na dvoumne in po svojem namenu najzlobnejše opazke „Gorice“ kot petletni član ravnateljstva posojilnice, kot očividec vsega, kar se je tekom 5 let v posojilnici godilo, in tega, kar se g. A. Gabrščku očita, sledeče:

Leta 1895. sem pristopil na vabilo g. dr. Kosa, ki je bil takrat blagajnik, v „Goriško ljudsko posojilnico“. Grajal mi je sam malomarnost gospodov ravnateljstva, ki ne prihajajo k sejam in niemu prepustijo sploh vsa dela, tako, da je edino on odgovoren za vse, da je z eno besedo on sam „posojilnica“. Takrat je promet posojilnice komaj dosegal 150.000 f. na leto. Zadoščal je pri knjigovodstvu denarničar in dnevničar, g. R. F., ki je svojo službo opravljal s tem, da je prenašal postavke iz denarnične dnevne v pomočno knjigo in vsak teden trikrat od 11—12 ure bil, pridodan v pomoč blagajniku pri vpisovanju. G. dr. Kos je jel koncem 1895. tožiti, da z delom ne izhaja, in se je g. R. F. nastavljal kot dnevničar s celodnevno službo. Imel pa ni, kakor ne prej, kakega pristopa k blagajnici, marveč je opravljal le dnevniška dela in opravila kalkulant. Ker je bil g. R. F. 7 ur v uradu, je jela biti odprta posojilnica 7 ur na dan, in občinstvo se je brž privadilo, prihajati v urad tudi izven uradnih ur, ki so bile, kakor prej, le trikrat po eno uro na teden. Dr. Kos je vsled bolezní odstopil in se je blagajnica poverila g. A. Gabrščku. Prevzel je blagajnico s pogojem, da se mu ne nalaga drugega dela, nego, da trikrat na teden pri uradnih urah vodi denarnični dnevnik, sprejema in izplačuje denar in odgovarja za blagajnico.

Za knjigovodstvo ni prevzel nikake odgovornosti, marveč je bil za isto odgovoren kakor poprej in slej mnogoletni in tudi sedanjí društveni kontrolor g. France Ferfila. Za poslovanje v uradu je odgovoren vsakokrat predsednik ravnateljstva, takrat g.

dr. Nikolaj Tonkli, za leto 1896. do obhajila zbora meseca maja 1897. c. kr. svetnik France Vodopivec. Leta 1895. sem bil začetnik in v ravnateljstvu nisem prevzel posebnega posla, marveč sem prvo in drugo leto porabil v to, da sem pregledoval društvene knjige, se vezljal v knjigovodstvenem poslovanju in se učil zadrutništva. Pogodbe za posojilnico je sestavljal leta 1895. c. kr. notar Kavčič, leta 1896. isti notar, kojemu jih je imenovani uradnik R. F. imel pripravljati.

Pri sestavljanju pogodb in pri vlaganju istih pri sodnji je vladal leta 1895. in 1896. precejšnji nered. Krivo temu ni bilo toliko vodstvo posojilnice, kolikor je tical vzrok drugod, kar se iz posebnih vzrokov odteguje. To moram, žalibog, poudarjati, ker se tega krivi posredno g. A. Gabrščka, dočim za to on ni bil najmanj odgovoren, ampak v prvi vrsti tacaši g. predsednik. Opozoril sem ponovno ravnateljstvo in g. A. Gabrščka, da g. R. F. ni zanesljiv, da se mi zdi njega počenjanje sumljivo in da treba opreznosti, jel sem delati na to, da se imenuje valed teh okoliščin in naraščajočega poslovanja še drugega uradnika, tako da bi bila vedno prisotna v uradnih prostorih po dva in bi tako nadzorovala eden drugega. Videč neugodne takratne razmere pri notarjatu, sem delal na to, da bi bil ta drugi uradnik izvežban v notarskih poslih, tako da bi posojilnica vse te posle sama izvrševala na lastno odgovornost. V istini se je pridobilo izborni moč sedanjega uradnega poslovodje g. J. Stuklja, ki je bil takrat priporočen kot vesten in vzoren notarski koncipient. Takoj, ko je le-ta nastopil, sem opozoril istega zaupnim putem, naj gleda svojemu podrejenemu uradniku R. F. pod roko, ker se mi je zdelo, da isti ne postopa pravilno pri kolekovanju pogodb in odštevanju notarskih pristojbin. G. J. Stukelj je izpolnil svojo nalogo taktno in vestno in je priganjal g. R. F., da je zaostale pogodbe predložil in kolekoval, ter se je stvar spravila v red. Ker je pa bil g. R. F. prisiljen, pokriti v razmeroma kratkem času za njega precejšnje svote na kolekih in notarskih pristojbinah, je začel v denarno zadrego in segel po nedopustnih sredstvih. Vporabil je odsotnost uradnega vodje ob priliki pregledovanja zemljiških knjig in od ene ali druge stranke potegnil svoto, katere ni vknjižil. Obžalovanja je vredno, da se mora javno govoriti o tej stvari, ali ker je „Gorica“ to sprožila v tonu, da se kaže posojilnica v neugodni luči in da leti sum na tedanjega blagajnika g. A. Gabrščka, se mora to zgoditi ne le v interesu člana nadzornikstva, da se opere njegovo čast, ampak tudi v interesu zavoda.

G. R. F. se ni hotelo takoj odstaviti, ker je njega mati, uboga udova, jokaje prosila za usmiljenje in potrpljenje, in se je čakalo, da si isti službo dobi drugod. Pričetkom l. 1897. sem opozoril g. dr. A. Gregorčiča na položaj posojilnice ter ga pozval, naj poseže vmes, češ, da je posojilnica naš prvi in najvažnejši narodni zavod. Odgovor mi je bil, da to ni njega zadeva.

Opažam, da je bila prejšnja leta razvada, da se je blagajnica ni vsaki dan sklepala, in da je še le g. A. Gabršček kot naslednik dr. Kosa upeljal sklepe blagajnice s svojim podpisom.

Blagajnica pa vendar ni pravilno kazala zneskov po knjigi, marveč so se vse pomote pri številjenju ali nastale na drug način zapisale na poseben listek, kateri je povedal vzrok nesoglasja blagajnice s knjigo. Za te zneske je bil vedno predajajoči blagajnik odgovoren prevzemajočemu. Ko sem l. 1897. prevzel predsedništvo posojilnice, je bila ena prvih mojih korakov, da sem spravil stanje blagajnice z blagajnično knjigo v red s tem, da je odgovarjala gotovina do krajerja knjigi. Pri prvi seji so bili navzoči g. Miroslav Premrov, g. France Ferfila, gospod dr. Aloj. Franko in blagajničar g. Josip Hrovatin. Predlagal sem, da se nagrado bivšega blagajnika g. A. Gabrščka v znesku 125 gld. porabi za to, da se pokrije primanjkljaj v blagajnici, in f. 1-87 je določil g. France Ferfila kot kontrolor. S tem zneskom 126 gld. 87 kr., ki se je ugotovil ob bilanci konec l. 1897. kot primanjkljaj v blagajnici je odgovarjala blagajnica blagajnični knjigi, in od tistega časa naprej je blagajničar od dneva do dneva moral dolagati blagajnico, in so se odpravili gori imenovani blagajnični listki.

Povdarjam, da je pri sebi bil dr. Alojz Franko nasprotni mojemu predlogu, meneč, da ni prav, da bi se blagajnik trudil celo leto, potem pa se odgovarjal za nepoštenost drugih ljudi, katere bi on itak ne bil mogel preprečiti. Ali ostalo je pri mojem predlogu, ob enem se naložilo poslovodji Stukelj, da preiskuje poslovanje iz časa R. F. nadalje, ter dožene patančno vse nepravilnosti. Iste bi se pokrile s kavcijo g. R. F., ki je znašala pri odstopu nekaj okoli 140 gld., ostalo pa bi se skušalo izterjati od njega. G. A. Gabršček bi bil odgovoren le za končni primanjkljaj v blagajni koncem l. 1897., nikakor pa ne za ono, kar je slo na rovaš g. R. F. Že koncem leta 1897. ali pričetkom 1898. se je stvar ugotovila tako, da je pokril g. R. F. vse, kolikor se je dognalo. Ni pa bilo mogoče dognati, od kod prihaja primanjkljaj še ostalih 78 gld. Vrnilo se je g. A. Gabrščeku torej 47 gld. od zasežene nagrade, 78 gld. pa se je pridržalo, a ne zato, kar je bil A. Gabršček odgovoren za postopanje R. F., ampak prosto zato, ker je vsak blagajnik vezan, da blagajnica od dneva do dneva odgovarja denarni knjiži.

Danes in vedno je bilo v posojilnici in mora biti tako, da je za uradno poslovanje odgovoren vsakočasni predsednik, za pravilnost knjig kontrolor, za pravilnost blagajnic blagajnik. Predsednik za časa nepravilnosti R. F. je bil c. kr. svetnik France Vodopivec, preglednik France Ferfila, blagajnik A. Gabršček. Ko bi se dokazalo poverljive zneske, ki so neizterljivi, bi v prvi vrsti za povratilo moral odgovarjati gg. France Vodopivec in France Ferfila. Nadzorniki, ki so vedeli o stvari, bili so takrat prof. Berbuč, dr. Rojic, monsignor France Kosuta, Vel. Kancelar in dr. A. Lisjak. Poslovanja ali blagajnice ti gospodje niso pregledovali v vprašanem času.

Po prevzetju vodstva posojilnice je bila moja prva skrb, da so se vse knjige uredile po boljšem sistemu, da se je imenovalo stalnega blagajnika, ki je moral biti na razpolaganje ljudem vsaki dan in moral biti prisoten ob času uradnih ur, da se je ločila likvidatura popolnoma od blagajništva in da je pomočni uradnik imel opravila le s prepisovanjem in prenašanjem. Uradni vodja pa je moral odgovarjati za pogodbe in pravilno vlaganje. Od tega časa naprej je poslovanje v ugodnem redu, o čemer se lahko vsakdo prepriča, in lahko rečem, da je naša posojilnica v tem oziru med prvimi. To naglašam, da odstranim od posojilnice sum neurednosti in nepravilnosti, ki leti vsled notice v „Gorici“ na ta zavod. Obžalujem končno se enkrat, da je kaj enakega zašlo v javnost po časopisu, pri katerem igrajo glavno vlogo gg. dr. Ant. Gregorčič, c. kr. svetnik Fr. Vodopivec, dr. Rojic, prof. Berbuč in Fr. Ferfila, ki so natančno obveščeni o stvari, kakor je.

Obračam se na slavno občinstvo s prošnjo, da stvar mirno premosti in izreče svojo sodbo o postopanju gospodov, ki so za to odgovorni.

V Gorici, dne 8. aprila 1900.

Dr. Henrik Tuma,
tč. ravnatelj.

(Dostavek uredništva. — K temu poročilu naj dodamo še številke, ki povedo, da se je vse poslovanje pod Gabrščkovim denarničarstvom l. 1896. podvojilo nasproti l. 1895. Hranilne vloge so poskočile od 109.552 na 165.093, promet pa od 255.861 na 506.864. Vse to je slo skozi Gabr. roke v določenih treh uradnih urah na teden; ni čuda, ako je Gab. delal do 12 ur na teden. Ali bi bilo kako čudo, ako bi se bil tudi vstel za jeden stotak? Saj je že marsikdo moral dokladati! Kdo bi se drznil jednega Gab. dolžiti, da je morda on iz blagajne kaj vzel, ako bi tudi manjkalo? Kaj takega more narediti edino le glasilo dr. Gregorčiča! — Dostavljam, da Gab. je l. 1897. iz ravnateljstva odstopil vsled trajnega zadržka radi neozdravljive boleznj soproge in je sprejel le čast nadzornika, kar je še danes. Poročilo „Gor.“ je torej tudi v tem oziru čisto navadna lopovščina).

DOPISI.

Iz Gorice, dne 6. aprila 1900. — (Ni luči! Ni moči! Ni vode! — radi par klavrnih plinarskih akcij!)

To je tekst, katerega se more brez dvombe poslužiti človek, da spravi na papir oni grozni roman o početju posameznih matadorjev goriskega občinskega sveta. In v rešnici se ne vara nikdo, kdor sluti za tem naslovom lep kos resnice.

Ako posežemo nevtrasto v sršenovo gnjezdo, čutimo in čuti zadnji gorški mešan, ako tudi svojega mišljenja ne spravlja v javnost v besedah iz vzrokov, katerih se tukaj nečemo dalje dotikati, da je po mnogoletnem „projektovanju“ in po umetnosti, svetovne hiše, quasi na vrvi za norce okoli voditi, onim par matadorjem le do tega, uničiti goriskemu meščanu njegovo najbolj opravičeno željo, da bi razsvetljevala njegovo rojstno mesto električna luč!

Ako posežemo še dalje, moramo z žalostjo potrditi, da mora spraviti v žep svoje

nade tudi inteligentni in pridni mali obrtnik, ki bi postal po uporabi elektricne luči celo nasproti velikim tovarnarjem sposoben konkurent, ako se ne postavi v bran v zadnji uri. In kar pride se najgroznejšega iz tega gnjilega jajca interesentne politike, je verjetnost, da ostane mesto Gorica še brez vode! Ali pa je mogoče mestna občina že sklenila kako gotovo pogodbo s kakršnim koli konsorcijem? Dvomimo!

Tako naprej „klobasarijo“, in tu ni potreba vprašati: „Kako je mogoče kaj takega v mestu z 22.000 prebivalci, ki hoče biti poleg tega še zdravisce“ — marveč vprašajmo: „Kakaj uganjajo tako interesentno politiko?“

Odgovor ali vsaj povod za tisto mečkanje naj si poišče vsakdo v imeniku akcijonarjev plinarske družbe.

Oj, sveti Florijan.....

Tasi ti, pantalone e paga!

(Dostavek uredništva. Dopis smo dobili iz Gorice v nemškem jeziku. Tu ga podajemo v prevodu).

Z Bovškoga. — (Prevarane nade — revščina). — Ne pišem iz dolgega časa ali vsled slabega vremena, nego pišem, da morda tudi merodajni krogi, katerim je dolžnost in naloga, skrbeti za svoje podložne, uvidijo naše gorje. Le kruta osoda, ki nam je namenjena, žalostno stanje, v katerem bivamo, me silijo, da potožim. Ko je človek v silah in stiskah, ko človeku preti glad, misli na vse možne načine, pridobiti si kruha, naj si bo že na kateri koli način — boj za obstanek! Vendar pri nas naj se še toliko misli in ukrepa, izhoda iz te revščine ne vidimo; tudi niti žarka upanja ni, da bi si zamogli le kje pomagati iz tega revnega stanja in bede, ki nas čaka. Nam ni treba „Falba“, da nam prerokuje kritične dneve, slabe letine in kar se vse zna; mi imamo boljšega „Falba“, ki nam kar naravnost diktira kritične čase, in ta je — vlada.

Edino upanje, katero nas je še vzdrževalo, je bila predelska železnica.

V govoru, ki je govoril minister - predsednik Körber o priliki otvoritve državnega zbora, je rekel, da ima država rešili mnogo gospodarskih vprašanj in je omenil mej drugim tudi „drugo zvezo s Trstom“. Povedal je, da vlada misli predložiti drž. zboru železnisko črto čez — Bohinj.

Vzlic temu, da se je toliko pisarilo in dokazovalo, da je najnovejša trasirana črta „Mangart“ povsem ugodnejša, krajša, cenejša itd., da so s to črto ovrženi tudi stratični pomisleki, za katere so se do sedaj skrivali, ne morejo se odločiti tam gori za našo železnico. Tak postopek daje nam povod do misli, da tudi tam gori ni vse v redu — bohinjska črta mora biti res le neka koncesija že komur koli hoče!

Ze polstoletja nas tolaži vlada s predelsko železnico. Mi smo se na njeno besedo zanašali in nismo mislili, kako bi si drugače opomogli. Ako bi nam bila pred pedesetimi leti odločno povedala, da nam ne da železnice, smo se bili drugače pobrinili in zagotoviti si s čim drugim nadaljni obstanek. Zdaj, ko je bil čas, izpolniti njene obljube, izreče nam to vsodepolno obsodbo, ne da bi mislila na kako kompenzacijo. Tako smo prisli z vednimi obljubami še ob to upanje in s tem smo v gospodarsko - ekonomičnem obziru zagazili v največje močvirje. — Ljudstvo pravi, da z robotami bi bili zgradili železnico do Trbiza!

Te dni je naznanil drug telegram z Dunaja našemu krošnjarstvu — smrt! Novi zakon je omejil krošnjarstvo tako, da je našim ljudem, ki so skoro vsi krošnjarji, in kar nam je še nekaj donášalo, naravnost nemogoče nadalje več krošnjariti.

Dalje nam je odvzela vlada bistveni dohodek, t. j. pašo. Oglejmo si posamezne občine: Trento in Soča. V kaki bedi živi ljudstvo tam gori, to je nemogoče popisati. Kiklop je živel bolje; on je jedel sir, pripoveduje Odisej; naši ga sicer delajo, a ga ne pokušajo. Tako ti opisuje življenje Trentarjev in Sočanov tudi članek v: „Mittheilungen des d. öst. Alpenvereins“ iz prejšnjih let in lanske leto naš „Planinski vestnik“.

Edini dohodek, kateri sti imeli občini, je bila paša; sedaj jima je vlada še to odvzela, kakor vsem drugim. Odobrujem sicer omejitve paše z narodno - gospodarstvenega stališča, vendar le tam, kjer okolnosti tal to dopuščajo. V pretečenem letu, koncem julija, je imelo kranjsko-primorsko gozdno društvo v Boveci občni zbor. Udeleženci so napravili dan poprej izlet v Sočo in Trento do izvira

Soče, da si ogledajo tamošnje gozde in gozdni narasčaj splah. Za občni zbor je imela vlada pripravljeno resolucijo, katero bi naj občni zbor sprejel in glasila se je nekač tako: ker gozdi v Bovškem okraju vsled paše povsem pojemajo, naj predloži vlada načrt zakon, po katerem se kozja paša v bovškem sod. okraju popolnoma odpravi; ovcja paša pa kolikor mogoče omeji. Udje — bili so večinoma c. kr. uradniki — so temu pritjevali. Udje strokovnjaki v privatnih službah so pa dokazovali, da ni paša vzrok pojemanju gozdov nego oblika in kakovost terena.

Na strmem golem gorovju ne rasto drevesa, saj se nima seme kje ustaviti in ni zemlje, da zrno kali in razprostre korenike. — Sestava našega gorovja je tudi taka, da so jej elementarni uplivi napovedali uničenje. — Da bi se pa mi ali vlada temu uničenju s pogozdovanjem mogla postaviti v bran, je naravnost nemogoče. Če popolnoma kozjo in ovcjo pašo ustavimo (kar se je deloma že zgodilo od strani vlade), bo naše gorovje v stoletjih ravno tako kakor je danes. Le nekaj večjih razpok in nekaj razdrobljenega apnika. Nekateri strokovnjaki trdijo, da naše gorovje ni bilo na solnčni strani nikdar zaraščeno kakor tudi sedaj ni.

Ko so se pogajali c. kr. uradniki in uradniki na privatnih posestvih na onem občnem zboru kranjsko - primorskega gozd. društva za sprejetje ali nesporejetev omenjene resolucije, so nekateri gospodje (zadnji) ugovarjali, da ako se ljudstvu še ta edini vir za življenje vzame, je skrajna potreba, da pride vlada s kako kompenzacijo — kaj mislite, kaj je rekel vladni zastopnik: „Die Regierung kann nichts geben“. Torej sapo „nehmen“! Izrekel je dalje: kompenzacija nastane, ko bo vlada gradila predelko železnico; vlada je že dosti dala, da graji cesto v Trento, dala je v Bovec čipkarko in na Žago drugo obrtno šolo. — Moj Bog, kdo iz same hvalečnosti za take obljube in žive od strani vlade bi ne skotil k njej, jo obje in — stisnil, po vrhu se pa ne poljubil. Ker moramo vladi svojo neomejeno hvalečnost za take nepremeljive obljube in podeležena nam industrijela podjetja izraziti, izrečijo ji takoj: Ne oziraje se na nas, naše prošnje in peticije, je pozabila na lastno korist, na ugodnosti, katere ji nudi predelska železnica, odločila se je za manj ugodni železniški tir. (Konec pride).

Komen, 7. aprila 1900. — Ze spet se sliši glas jablanskega bika v „Gorici“ z dne 6. t. m. Da pisari ta toli imenitna „goricanska“ pridobitev vedno in redno iz bikove rezidencije, je pač tipljiv dokaz, da je to „javno komensko mnenje“ na neizmerno šibkih nogah. — Pa kako naj bi tudi ne bilo! Doba, ko so se komenski prvaki — seveda veleumni neumnost — branili z vso silo in memo proti brzojavu in koncentriranju cest v Komnu, spé sam večnosti. — Spomin na to dobo se vporablja dan danes le še kot nekako ironično bodalo, in čuditi se moramo, da se sploh še taki nazadnjaški-konzervativci — danes v brezpogojni službi klerikalstva — upajo na dan. Spite vendar, ko Vas ne potrebamo!

Pisun-vohun se spodtika že v drugo gledé železnice na Malidol in stavi v smešno luč svoto, ki se je v namen prvotnih studij za drugo žel. varijanto v neki obč. seji dovolila — češ, ta svota je „temeljni kamen“ bodoči železnici. Res, bik je na glasu neumne živine a neskončno neumnejši je še ta reporter „Gorice“.

Občinski očetje so mu „fine“ „butice“. Kaj pa je on? Mar misli, da te „fine“ butice (izvzemši njega) ne vedó — vsaj približno — kake denarne sile so potrebne — ne za zgradbo železnice — ampak le za prvotne podrobne načrte nove želez. trase? — Če se je le svoto 1000 K v navedeno svrhu zahtevalo, je očiten dokaz, da je tu še druga denarna zaslonba!

Vprašam pa tudi, kateri komenski občan, — kateremu je blagor, prospeh, razcvet občine na sreč, ne bi pripomogel radovoljno — kolikor v njegovih močeh — z denarjem, vplivom itd. v to, da pridobi občina, — ki je že danes nekako središče — komunikacijo, katere je za razvoj toli eminentno vitalnega pomena? Imate vi mogoče take argumente, da je črta na Malidol nemogoča, da je sploh delovanje na to brezmiselno? Dokler ne pridete stvarno na dan, molčite!

Nravnost svojo stavi ta pisatelj „Gorice“ (gliha z gliho) v lepo luč, ko indirektno trdi, da je „oče Miha“ dobil letos nagrado 60 K le raditega, ker zagotavlja, da je sedajšnji župan najboljši. (Ubogi župane! Vam ne dajo miru, ker ste gesla n. n. str.). Mož, ki službuje čez 50 let nepretrgano vestno, pošteno in neutrudljivo občini, bi zaslužil gotovo kaj več, kakor tako piclo nagrado! Se to starčku odvzeti — kaj ne? Volk v ovčji dlaki! A kaka je ta nagrada? Dobi jo za dostavljanje sodnijskih aktov — česar ni bilo prej v področju občine, in to svoto je delo v prevdarek že prejšnje županstvo! In to vé dobro ta jezuitska duša.

Oh! kako mu je grenko pri sreč, ko mu gre za žep; tu pozabi na prazno občinsko blagajno, pozabi na koristi občanov! Pomiri se, prijatelj! Dotični volilni može dobé že svojedobno zaslužen plačilo in — zadostenje! Nabrži so v prvo in zadnje imeli glas v državnozborni volitve! „Oni“ in „on“ pa gotovo ne bodo delali prihodnjega župana. To si le v „kamin zapiski“!

Konečno pa še nekaj „Gorici“. Ako bude „Gorica“ odpirala svoja predala takim pisumom, se ne le osmeši, ampak izgubi do dela še ono malo, malo ugleda, ki ga ima po Krasu. Uverjena naj bude, da upliv dopisateljev a la „bik“ ne seza niti čez prag bikoze rezidence. Torej „ničla“ v boju in v zboru.

Domache in razne novice.

Osebnosti. — Sodni svetnik pri dež. okr. sodnji v Trstu g. Fr. Codrig je dobil naslov in značaj svetnika prizivne sodnije, svetnik pl. Gironcoli v Gorici pa je imenovan svetnikom prizivne sodnije v Trstu.

Kratka izjava. — Ker današnja „Gorica“ ne le ni preklekla svojega obrekovanja, marveč se še širokousti, da je govorila resnico, izjavljam, da ji dam priliko, to „resnico“ dokazati. — Ker je ubogi „odgovorni urednik“, bivši stavec v moji tiskarni, na tej lumpariji popolnoma nedolžen, upam, da mu hrabri pravi uredniki ne bodo vsiljevali odgovornosti, marveč da nastopijo sami dokaz resnice in bodo sami odgovorni za svoje delo. — Čitatelje pa opozarjam na spričevanje dr. Tume v današnji številki. A. Gabršček.

Deželni zbor. — Seja v soboto zvečer je bila napovedana na 5. uro, pričela pa je sele ob 6 1/2.

Na dnevnem redu so bile te reči:

1. Poročilo deželnega odbora, s katerim predlaga: da se dovoli Goriski občini znesek 2060 kron 92 vin. za boljšo oskrbo blaznih v ženski bolnici. (Sprejeto).

2. Podpora za zgradbo ceste okoli holmea sv. Jurija, in drugo za cesto ob Kožbanjščku. (Dovoli se 2000 gld. za zgradbo ceste okoli holmea sv. Jurija in 3000 gld. za cesto ob Kožbanjščku).

3. Načrt zakona, zadevajoč občinske takse. Oglasi se posl. Berbuč, ki predlaga, da treba oddati ta načrt zakona legalnemu odseku, ker ni točno določeno, da načrt bi se ne dal porabiti proti prizadetim. Lahko se porabi tako ali tako, zato naj se izroči legalnemu odseku. Ko se oglasi še župan Venuti, je reč oddana legalnemu odseku.

4. Načrt zakona, zadevajoč pobiranje odstotne davščine od najemnin v goriskem mestu.

Poslanec Berbuč predlaga, naj se tudi ta načrt izroči legalnemu odseku, ker slovenski poslanci morajo skrbeti tudi za Slovence v mestu Gorica, načrt pa so dobili na pogled sele včeraj zvečer, zato jim ni bilo mogoče, preštudirati ga. Priznava pa, da mestna uprava ima pravico, iskati si dohodkov. Oglasi se posl. Venuti, ki pravi, da deželni zbor se je že bavil s tem, da je to že proučil, da poročilo je sad proučenja, zato ni potreba oddajati to reč legalnemu odseku. (Sprejet je bil predlog posl. Berbuča).

5. Da se pooblasti dež. odbor skleniti posojilo 200.000 kron za nakup ustanovnih delnic Vipavske železnice in drugo posojilo 100.000 kron za nakup delnic parnega tramvaja med Gorico in Oglejem.

Dr. Venuti je predlagal, da se ima nabaviti posojilo 100.000 K za nakup delnic parnega tramvaja zajedno s posojilom za Vipavsko železnico. To zvezo z Oglejem da želi Gorica, da jo žele Furlani, zato da imajo več vzrokov, ni treba iskati torej formalnosti, ampak reč naj se reši v kratkem. Predlaga, da drugi del v točki se spremeni tako, da naj se poskrbi za posojilo za tramvaj Gorica-Oglej zajedno s posojilom za vipavsko železnico.

Na to se je oglasil dr. Tuma, ki je povdarjal, da v predlogu Venutija vidi nekaj, kar ga je presenetilo. Za vipavsko železnico je bilo dovoljenih 100.000 gld. zajedno s posojilom za furlansko železnico. Deželni odbor je bil pooblaščen, nabaviti posojilo. Poročilo o tem je imel in je isto zagovarjal sam dr. Pajer. Tačas je on sam povdarjal, da potrebni denar je potreba nabaviti ter ga izročiti deželnemu odboru na razpolago, da potem je vsa reč gotova. (Prečita je del govora dr. Pajerja iz l. 1892.) Potem je povdarjal na podlagi končnih besed v govoru, da iz istega se vidi, da deželni zbor je bil voljen, da se denar preskrbi. Potem

je navel tisto že znano zgodovino o najemanju posojila, kako se je poskrbelo za furlansko železnico in kako se ni poskrbelo za vipavsko, ker nastali so bili pomisleki nam na škodo. Ako bi bil dež. odbor postopal tako, kakor je pri furlanski železnici, tedaj bi morala vipavska že zdavnaj teči! Čemu torej spravljati zopet v dež. zbor že dognano reč, sklepati o sklepu dež. zbora zopet, to ne gre, zato ne more glasovati se enkrat. — Da se poskrbi posojilo prav ter izplača, ta sklep je bil ovržen, ko se je spremenilo vodstvo deželne odbora.

Predlog dr. Venutija ni opravičljiv. Glede posojila so vsi jedni, in kadar so delnice na razpolago, se po njih nakup vsa reč reaktivuje, Dr. Venuti pa hoče, da dežela nabavi že poprej svoto 100.000 K, da jih naloži na obresti, dočim bi morala sama od svote tudi plačevati obresti; s tem hočejo Italijani pripraviti si glavnicu za tranvaj po svoji volji, itd.

Deželni glavar dr. Pajer je stopil na to med poslance ter prepustil predsedniško mesto svojemu namestniku dr. Gregorčiču, ki je isto zavzel. Dr. Pajer se je izvil o prečtem vprašanju o vipavski železnici na prav zvit način. Zavil jo je tako, da je trdil, da stavi dr. Tuma nekaj predlog, da gre proti postopanju dež. glavarja, ter je končno nagromadil svoja izvajanja v ta vrhunec, da dež. odbor je sicer prosil za posojilo za vipavsko železnico ali dobil je od dveh strani neugoden odgovor, zato da ni mogel poskrbeti posojila, ker se je v odgovorih terjalo potrjilo dež. zbora. Dr. Tuma je pojasnil na to, da on ne stavlja nikakega predloga, da njegov govor je le nekaj takega, kar je že sklenjeno, in kar se je smatralo za sklenjeno pri furlanski železnici.

Dr. Verzeznassi je odklanjal pristanost v tem pogledu, dr. Venuti je zagovarjal svoj predlog, čemur se je pridružil še dr. Verzeznassi, in predlog, popravljen po dr. Venutiju, je bil sprejet z laskimi in slovenskimi glasovi proti trem posl. dr. Tume, Gabrščeka in Muhe.

Ko je dr. Pajer to dosegel, je vsprejel zopet predsedstvo.

6. Zastran zgradbe deželne blaznice in sklepanja dotičnih pogodb. — (Čitani so bili 3 predlogi. Vsa reč je izročena finančnemu odseku).

7. Da se dovoli bivšemu računiškemu vezbanu Mihaelu Gorjupu letna pokojnina za dve leti. (Sprejeto).

8. Podpore morski kopelji v Gradežu. — (Se dovoli 1000 K za tekoče leto ter se potrdi nagrade za l. 1897., 1898. in 1899.).

9. Da se dovoli dež. obhodniku Andreju Logarju cela pokojnina. (Sprejeto).

V tej seji sta bila prečitana tudi dva važna predloga. Prvi se tiče učiteljskega vprašanja. Predlog se glasi tako, da bi znala plačati 1. plačilne vrste 1400 K, 2. plač. vrste 1200 in 3. plač. vrste 1000 K. Pelletnine se računajo od dneva izpita.

Drugi predlog se tiče stranskih črt k bohinjski železnici. Predlaga se, da se napravijo črte: od sv. Lucije v Tolmin, Kobarid, Bolec, Log pod Predel na eni strani, na drugi pa po Idrijski dolini do mesta Idrije.

Oba predloga prideta ob svojem času na dnevni red v dež. zboru.

Prihodnja seja bo po praznikih.

Dr. Gregorčič — Gabršček. — Iz Gorice: „Dr. Gregorčič je mož, ki od vsega sveta zahteva hvaležnost za vsak migljaj, sam pa skazuje najbolj črno nehvaležnost. Žrtve te Gregorčičeve lastnosti je tudi Gabršček! — Dr. Greg. bi bil l. 1889. izginil iz politike, ne bi bil nikdar državni poslanec, ako ni bilo Gabrščeka ali ako bi se bil on nagnil na Tonkličjevo stran. Saj je vsakomur še živo v spominu delovanje Gab., ki je spravilo Gregorčiča na vse stolce, na katerih se danes sedi. — In kako plačuje danes Gabršček? Lani je pričel proti njemu uničevalni boj, da bi ga uničil moralno in materialno. Okoli sebe ima vso Mahničjevo gardo, ki črti Gab. iz dna duše! — Kakor je sporočila zadnja „Soča“, je sel Gregorčič pa še dalje. Najprej je njegov list najnesramnejše obrekoval Gab. postenje, potem pa, ko ta zahteva zaščitenja, ga je še ovadil (čitajte članek „Ovadu“ v „Gorici“) državnemu pravdnistvu zaradi — hudodelstva nevarnega zaganja. Dr. Gregorčič se torej „boji“ za svoj debeli trebuh, kateri bi mu utegnil Gab. razparati! Kdo se ne smeje? Ne stori pa nič, da bi prenehale ostudnosti

v „Gorici“ in da bi se dalo žaljenemu možu potrebno zaščitenje.

Dr. Gregorčič računa na to, da bi se iznebil Gab., če tudi z — zaporom.... Ne računa slabo! Dr. Greg. zvesto služi vladi in Italijanom za hlapca-priganjača v deželnem zboru! Vlada pa ni nehvaležna, kakor on, utegne ga nagraditi s tem, da bo skušala Gab. potlačiti, ker potem pojde Greg. žito v klasje. — Zato smemo biti pripravljeni na marsikako iznenadenje“.

Dr. Pavlica in „Goriška ljudska posojilnica“. — Agitacija v smislu Gregorčičevem proti sedanjemu redu v tej posojilnici vodi v velikem obsegu — dr. Pavlica, tisti mož, ki niti član ni bil do letošnjega marca. Zdaj tudi on pisari duhovnikom po deželi, da „treba dobiti ta denarni zavod v naše roke“ in pošilja v Gregorčičevi tiskarni napravljena pooblastila, da polové podpise posojilniških dolžnikov. Teh je okoli 1400 — in na nje so se vrgli duhovniki po deželi s toliko besnostjo, s kakoršno se niso odlikovali doslej še pri nobenih volitvah v deželni ali državni zbor. Uboge ljudi kličejo kar v farovže, jim lažejo, pritiskajo na nje, obljubujejo vsakovrstne ugodnosti itd., da le dobé podpis. Imamo slučaje, ki stojé celó v nasprotju s kazenskim zakonom. — Mi odločno svarimo še enkrat posojilniške dolžnike, naj ne gredo na led in naj nasprotnikom ne dajejo pooblastil, ker sicer bodo le sami škodo trpeli!

Zdaj vedó, za kaj se gre, tudi tisti rojaki, ki iz osebne mržnje nehoté pomagajo najčistejšemu klerikalizmu do zmage. Kar čudno je gledati zares liberalne može v družbi obeh dr. Pavlica in njiju klerikalne garde. — Odprite oči, rojaki, dokler je čas, sicer se boste še bridko kesali, ko Vas klerikalci ne bodo več potrebovali: takrat odvržejo tudi Vas in bodo gospodarili sami! — Ali smo „Goriško ljudsko posojilnico“ tako lepo povzdignili za — hujskače v semenišču? Ali ni dovolj „Mont“ v klerikalnih rokah? Ali jim prepustimo še posojilnico, da se bodo podpirale klerikalne zadrugé, klerikalne ustanove, jezuitsko Alojzijevisče, malo semenišče in gimnazija? Za take klerikalne namere nismo ustanovili posojilnice. — Pustite jo v roke semeniškim zabavljačem in — po njej bo! To v premislek raznim posvetnim gospodom, ki slepo derejo v pogubo najnepronejšega klerikalizma!

Nadzorstvo „Goriške ljudske posojilnice“ je sklicalo redni letni občni zbor na dan 29. t. m. ob 9. predp. v prostoru „Slov. Čitalnice“, kakor določa §. 32. pravil, da bo prej konec homatij, katere snujejo klerikalni agitatorji. Občni zbor naj razsodi še tako ali tako, sedanjemu nadzorstvu je to vsejedno; ono je storilo mirno in tiho svojo dolžnost, da odvrne od sebe vso odgovornost, katero mu naklada §. 24. združnega zakona. — Nasprotniki, ki bi radi prekucnili ves dosednji red v posojilnici s spletkami in nasilstvi, naj le kričé, kolikor jim drago; mi ohranimo hladno krv, naši pristasi tudi, divjanju „Goričanske“ bande pa smo se vsi tako privadili, da nikomu nič več ne imponuje.

Listina. Vel. g. S. v P. Ilvala Vam lepa za pismo. Verjamemo, da ona vest je neresnična, da se pretirava pri nas na sploh reči, ki se vrše tam doli pri Vas, ali, kaj hočemo: takó je! Tista vest je bila zajeta iz nekega informacijskega lista, ki jo je prinesel kot dopis iz B. — Bodite pa uverjeni, da Vaše cenj. pismo bo nam služilo kolikor toliko za nadaljnje navodilo. Pozdrav iz domovine! — G. dop. iz Brd: Prihodnjic!

Razgled po svetu.

Deželni zbori in državni zbor. — Deželni zbori utegnute zborovati cel ta mesec ter še potem do 5. maja. Državni zbor bo sklican potem okoli 20. maja, medtem pa namerava vlada porabiti za nadaljevanje pravnih konferenc med Čehi in Nemci.

Iz deželnih zborov. — V češkem deželnem zboru so razpravljali včeraj o načrtu zakona, ki meri na ureditev prodaje premoga, ki se pridela v čeških rudnikih. V dalmatinskem dež. zboru je predložil včeraj pol. Biankini predlog, zadevajoč reformo ustave Avstrije ter združitve Dalmacije s Hrvaško in Slavonijo.

V štajerskem dež. zboru so predložili načrt za spremembo deželnozbornskega volilnega reda, po katerem se poleg obstoječih 3 kurij ustanovi še četrta, kjer bi volili vsi polnoletni, ki so že leto dni v kaki občini v deželi ter ki v drugih kurijah ne volijo. Načrt je prirejen tako, da se premoč Nemcev v dež. zboru le še poveča.

Vojna v južni Afriki. — Vsi listi govore o kapitulaciji onih 4 angleških kompanij, katere so ujeli Buri. Uradno se konstatuje, da minolo soboto so ujeli Buri pri Hoornspruitu 389 Angležev s 7 topovi,

živili ter načrti. To je vesela vest za Bure, ki jim gotovo pokrepi pogum, da ne opesajo v boju za domovino.

Volitve v Trstu. — Okolica tržaška je volila v nedeljo 6 zastopnikov v mestni svet, odnosno v tržaški deželni zbor. Izmed 2520 volilcev se jih je udeležilo volitev 2037. Udeležba je bila torej velika.

Končale so volitve tako: v 1. okraju (Skedenj) je izvoljen Italijan Carlo Banelli s 273 glasovi; dr. Abram je ostal v manjšini s 247 glasovi. V drugem okraju je prodrl dr. Ot. Rybář s 142 glasovi proti Mauronerju, ki je dobil 99 glasov. V tretjem okraju je izvoljen Valovac s 170 glasovi proti A. Ferlugi, ki je dobil 45 glasov. V četrtem okraju je izbran Fran Dolenc proti Ritterju; Dolenc je dobil 172 glasov, Ritter pa 112. V petem okraju je izvoljen Ivan Gorup s 219 glasovi proti 170 za Burgstallerja oddanim, in v šestem okraju odvetnik dr. Gregorin s 190 glasovi proti Cumarju s 139.

Slovenci so zmagali torej v 5. okrajih, v prvem pa, kjer se primerno ni bilo toliko bati, so propadli za 26 glasov. Vidi se, da so Italijani delali na vse kriplje, ker so spravili vendar ponekod kar čudovito veliko število ljudij na volišče za svojo stran. — Številke oddanih glasov pa govoré jasno, kako težak boj bijejo tržaški Slovenci s premočnimi Italijani.

Vojni minister Kriehammer najbrže odstopi, ker so nastale med njim in ministerskima predsednikoma Szellom in Körberjem difference. Kriehammer zahteva pomožitev vojske ter denarja za nove topove, Szell in Körber pa se mu ne udasta, ker nimata upanja, prodreti s takimi zahtevami v delegacijah. Ako se v kratkem ne pobotajo, odstopi vojni minister.

Naš cesar pride v Berlin dne 5. maja, kjer bo prisostvoval slavnosti, ko cesarjeviča proglase polnoletnim.

„Hrvatskoj mladeži“. — Tako je naslov proglasu, ki ga je v nekoliko tisoč eksemplarjih izdala hrvatska mladina v Pragi in ki v njem protestuje proti nakani hrv. duhovščine. Ta je namreč nedavno izdala poziv, naj se vsa mladež hrvatska javno in svečano posveti presv. Srcu Jezusovemu ter naj kot zunanji znak izroči papežu zlato srce Jezusovo, napolnjeno — ne z molitvijo! — ampak s Petrovim kraljarjem. Papežu naj se preda tudi album, kateri naj v Rim nese posebno deputacija v narodni obleki itd. Pod protestom proti temu je podpisano 12 vrlih mladeničev, katere boli tako izrabljanje in izkoriščanje hrvatskega naroda. Konec se glasi: „Protestujemo končno najenergičnejše proti temu, da se s pritiskom na hrv. mladež, pa bodi iz katerikoli slojev najmanj seveda iz siromašnih, iztisne najmanjši belic v svrhu realizovanja ugrete fantazije ali pa da se podpirajo organizacije, ki ne trebajo in ki ne bi smele iskati pomoči.“

V pomoč revščini v Istri je dala vlada svoto 164.000 K, in sicer v roke tržaškega namestništva. Ta reč pride na dnevni red v dež. zbor isterski, ki določi podpore.

Raznotero. — Stavke premogarjev je konec, ker včeraj so prišli na delo tudi v Kladnu. — Vsled deževja prihajajo z raznih strani poročila o povodnjih, tako posebno z Ogerskega, Češkega in Moravskega. Celó železniški promet so morali ustaviti na nekaterih krajih.

Narodno gospodarstvo.

Javni shod „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“ — v Kozani v ned. 8. t. m. se je obnesel prav lepo. Govornika sta bila g. Kristan (o vinski klavzuli) in g. Gabršček (o pomenu in važnosti „Trg. in obrt. društva za G.“). Shod je bil obiskan prav lepo; dasi je neprestano deževalo, prišli so celo iz precej oddaljenih krajev najrazličnejši interesi. Obravnavano je vse prav zelo zanimalo. Zadovoljni so odšli. Govornikoma se je na koncu zahvalil g. nadučitelj Širok iz Kozane, izražajoč prepričanje, da shod brez dvombe obrodi lepe plodove. Shodu, ki je trajal nad dve uri, je predsedoval g. Kocijancič Fran iz Podgore.

Streljanje proti točl. — V nedeljo je streljal v Kozani g. R. Konjedic z jedno doslej znano in z jedno najnovejšo Lorberjevo pripravo iz Žalca. Vsakdo je videl velikanski razloček med obema. Prva priprava je okorna, zamudna in morda celo nevarna, dočim se z drugo strelja ročno hitro in brez sleherne nevarnosti, do 20 strelcov v minuti. Prav v tistem zaporednem streljanju je tudi verjetniši uspeh, kajti vsak poznejši strel pospeši valovanje zraku prejšnjih strelcov; s tem se vzroči premikanje zraku vedno više v oblake, katere je mogoče razpršiti, kakor zatrjujejo razni veščaki. — V Brdih imajo že veliko strelnih postaj. Priporočamo najnovejšo Lorberjevo strelne postaje. Podrobneje podatke daje trdka Konjedic & Zajec v Gorici.

Trgovski muzej. — Nekolikrat smo že omenjali v „Soči“ trgovske muzeje. Zabeležili smo n. pr., da tu pa tam namerjajo ustanoviti tak muzej, da je tak muzej izdal

n. pr. letno poročilo itd. Brez dvombe so se naši čitatelji često vprašali: kaj pa je pravzaprav trgovski muzej? In danes namerjamo v kratkih potezah načrtati namen trgovskega muzeja in sredstva, ki vodijo k dosegu njegovega namena!

V glavnem je namen trgovskih muzejev, natančno načrtati in jasno pokazati razvoj in siritev domače obrti in trgovine ter podpirati domačo obrt in trgovino. Sredstva so pa: zbirati in sestavljati vzorce domačih izdelkov, ki služijo bodi najrazličnejšim trgovskim solam v porabo bodi kot mala razstava domačega izdelovanja; zbirati in razstavljati vzorce blaga, ki k nam prihaja; prirejati časovne strokovne razstave; prirejati predavanja in javne shode; ustanoviti in urediti knjižnico in zbirko atlasov, stenskih zemljevidov in drugega ter vzdrževati za člane čitalnico, preskrbljeno z vsemi možnimi strokovnimi časopisi; izdajati časopise in spise, ki so namenjeni v glavnem trgovini in obrti, kateri marljivo spremljajo v njenem napredovanju.

Čehi imajo v Pragi podoban trgovski muzej. V kolikor je nam znano njegovo delovanje, moramo reči, da je prav plodonosno. Upati je, da bo v kratkem času mogel doseči velikih uspehov. Ustanovili so ga v drugi polovici l. 1896. In v tem kratkem času svojega obstanka je priredil lepo štev. predavanj in javnih shodov, kjer so se obravnavale prav aktualne stvari. Naj navedem nekatere predmete, ki so tvorili snov predavanjem l. 1898.: „o vzgojevanju mladega naraščaja v trgovini“, „o domači obrti tekstilni“ (prigodom tekstilne rastave), „o razvoju knjigarstva na Nemske in njegovem vplivu na knjigarstvo na Češkem“, „o temeljnih novejšega zakonodavstva o akcijskih družbah“ itd. itd. Slušateljev je bilo vedno lepo število. Od l. 1899. dalje izdaja trgovski časopis, mesočnik, z naslovom „Obchodné Listy“. Razstave najrazličnejših vzorcev, domačih in tujih izdelkov, se vrste mesec za mesecem. Vzdržuje prav lepo čitalnico, ki je odprta vsak torek itd.

Navajali bi še dalje delovanje češkega trgovskega muzeja, ali zadostuje naj že to kot dokaz, da trgovski muzej ni zaradi katerega luksusa, temveč, da je prav velike važnosti za razvoj in siritev trgovine in obrti. Trgovski muzej, kjerkoli ga imajo, popolnjuje prav izvrstno trgovske in obrtne organizacije. Tudi mi Slovenci bomo morali kaj kmalu misliti na ustanovitev takega muzeja v povzdigo in pospeševanje trgovine in obrti. Za kaj takega bi seveda bilo treba malo več interesiranja za trgovino in obrt mej nami, kakor ga pa sedaj vidimo. Ljubljana bi se morala v tem pogledu postaviti na čelo cele akcije. Mi pokrajinski Slovenci ji bomo v tem brez dvombe prav izdatno pomagali.

Fran Wilhelmov odvajajoči čaj

od
Fran Wilhelma
lekarnarja v Neunkirchen
(Spodnje Avstrijsko)
dobiva se v vseh lekarnah. Zavoj stane
2 kronj av. velj.

Trgovski pomočnik za manufakturo ali mešano blago išče službe

Spričevala dolgoletne prakse so na razpolago. Ponudbe je pošiljati na upravnistvo „Soče“.

Anton Jeretič, knjigotržec

V Gorici, Semenjska ulica št. 3,
podružnica
za veliko vojašnico,
priporoča

Razglednice!

Mestne	100 kom. K.	3-20
svitlotisek	100	5-—
Dopisnice s cvetlicami	100	3-20
Velikonočne		
brez napisa	100	3-60
Velikonočne		
z napisom	100	8-—

V zalogi je več tisoč komadov nad 50 različnih vrst. Gg. učiteljem in trgovcem na deželi usojam si naznaniti, da sem preskrbljen z najraznovrstnejšimi lepopisnicami in spisovnicami lastnega izdelka, iz dobrega papirja in po zmerni ceni.

Zaloga piva

I. kranjske eksp. pivovarne na par
T. Fröhlich-a
na Vrhniki pri Ljubljani,
odlikovana na razstavi v Rimu in Bruselju
s častno diplomom in zlato svetinjo.
Glavni zastop in zaloga za Gorico in deželo:
Josip Rován
Gorica — Rabatišče št. 18 — Gorica.
Podružni zalogi:
Ferdinand Žagar, v Gorici, ulica Ascoli št. 25.
(gostilna J. Guffarini blizu Korna).
Franc Furlan, gostilna na Gorici pri „Rebku“.

Bolj kakor druga leta se letos to iz-
borno pivo posebno odlikuje v dobroti. —
V zalogi se nahaja vedno zveze in dobro ule-
žano, da se lahko cenj. gg. odjemalcem po-
streže v popolno zadovoljstvo.
Priporoča se rojakom v mestu in na
deželi z odličnim spoštovanjem udani
Josip Rován,
glavni zastopnik.

Zaščitna znamka: SIONO.
LINIMENT. CAPSICI COMPOS.
Iz Richterjeve lekarne v Pragi
pripoznano kot izvrstno bel ublažujoče
mazilo; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gl.
se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva
to splošno priljubljeno domačo zdra-
vilno sredstvo vedno le v orig. stekle-
nicah z našo zaščitno znamko s „SI-
DRON“ namreč, iz RICHTERJEVE
lekarne in vzame kot originalni izdelek
le tako steklenico, ki je prevedena s to
zaščitno znamko.
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGU.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trgovska
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsako-
vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd.
vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje
točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo
tiskarno črk na perilo (P. c.).

Naznanilo.

Podpisani si usoja uljudno nazna-
njati p. n. slavn. vojaštvu in drugemu
častitemu p. n. občinstvu, da se v
krojačnici vsled smrti

SIMONA ROSANZA

v Vrtni ulici št. 8,

nič ne spremeni. Ta krojačnica je že
25 let na dobrem glasu, posebno odkar
jo podpisani že več let samostojno vodi.
Dovršil je tudi leta 1897. glasovito šolo
za krojenje po Hoffmannovem sistemu
na Dunaju, ter leta 1898. napravil izpit
krojenja z odličnim uspehom na c. kr.
obratno-tehnološkem muzeju na Dunaju.

Trudil se bo tudi nadalje gospode
naročnike v vsakem oziru najbolje po-
streči, ter se nadeja obilnih naročil od
p. n. vojaštva in občinstva.

V zalogi ima različno angleško in
tuzemsko blago najboljše kakovosti.

Se toplo priporoča z odličnim
spoštovanjem udani

Anton Krusič,

zet in naslednik pokojnega Simona Rosanza.
V Gorici, 28. marca 1900.

Špedicijska poslovnica
Gašpar Hvalič v Gorici
v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se toplo Slovincem v mestu in
rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega
blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima
nov, zapri voz za prevažanje
zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja

Veliko zemljišče

v najlepšem kraju mesta, obsežno 600
klaftrov, pripravno za skladišča lesa
se prodá

skupno ali razdeljeno.

Naslov pové naše upravnistvo.

Kuštrin Anton
trgovec
z jedilnim blagom

Gospodsk. ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in
kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na
vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na
deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
pripoteka

pristna bole
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istarskih
vinograhov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
trov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birnanice, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

V Žagi pri Bovcu

je na prodaj, ali v najem
velika hiša

z dvema nadstropjima

in pritličjem, primernim za prodajal-
nico jestvin in krmo, s kletjo, hišico
za hišnega oskrbnika, hlevom in sadnim
vrtom; razun tega še gozd in mnogo
travnikov.

Ponudbe naj se blagovolijo po-
šiljati na nastov: „Kupnina“ na uprav-
nistvo „Soče“.

Odlikovana mizarska delavnica in velika zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetičeva (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali stru-
garski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO
preskrbljena zaloga
obkladov (remeš)
v najrazličnejših
vrstah.

Kulantna postrežba.

ZALOGA
vseh, k mizarski
in
strgarski stroki
spadajočih potrebščin.

Novoporočenci pozor!

Stejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino
pohištva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironcolijeve.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki
stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno
spalne jedilne in poselne sobe so po Nemškem slogu
odlikovanih Črnigojevih delavnic v ulici Ponte
nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusnejše
izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeštanskih
tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri
obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z
različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake
velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice,
različna obešala, preproge za okna i. t. d. Različne
stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe.
Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom
na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskr-
bijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali
mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici
in parobrodih.

Kathreiner

je samo pravi v znanjih

Kathreinerjevich zavojih!

Zatoraj nikoli v odprtih ali v drugih za preva-
ranje računajočih ponarejenih zavojih.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je najkusnejša, kakor tudi edino zdrava in
zraven tega najcenejša primes k bobovi kavi.

Kathreiner Kneippova sladna kava

bode z veseljem in z vedno raztočnim učinkom
v stotisoč družinah použita.

Kathreiner Kneippova sladna kava

je tam, kjer se zavoljo zdravja bobova kava
prepove, najboljši nadomestek.

